

ANALIZA IMPACTULUI DE REGLEMENTARE

Titlul analizei impactului	Analiza Impactului de Reglementare (AIR) efectuată pentru proiectul Legii privind modernizarea Codului civil și privind modificarea și completarea unor altor acte legislative
Data:	20 decembrie 2017
Autoritatea administrației publice autor:	Ministerul Justiției
Subdiviziunea:	Direcția elaborarea actelor normative
Persoana responsabilă și informația de contact:	Vladislav Cîrlan, Șef-adjunct al Direcției elaborarea actelor normative Tel. +373 22 201464

INTRODUCERE

Prezenta analiză a impactului de reglementare a proiectului Legii privind modernizarea Codului civil și privind modificarea și completarea unor altor acte legislative (în continuare - proiectul Legii) este elaborată în conformitate cu prevederile Legii nr. 235-XVI din 20.07.2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător („Legea 235/2006”) și Metodologia de analiză a impactului de reglementare și de monitorizare a eficienței actului de reglementare, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1230 din 24.10.2006. Conform art. 13 alin. (1) din Legea 235/2006 analiza impactului de reglementare reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului, precum și corespunderea actului scopurilor politicii de reglementare și principiilor prezentei legi.

Prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 519 din 3 decembrie 2013 (cu modificările și completările ulterioare) a fost creat Grupul de lucru pentru modificarea și completarea Codului civil. Acesta cuprinde diverși specialiști ai dreptului atât teoreticieni cât și practicieni – profesori universitari, judecători, notari, avocați, precum și funcționari ai Ministerului Justiției. Grupul de lucru și-a desfășurat activitatea permanent în perioada decembrie 2013 – aprilie 2017, cuprinzând peste 70 de ședințe, pe lângă multiplele ședințe ale diferitor subgrupuri de discuție. Grupul de lucru, în comun cu Ministerul Justiției, a elaborat proiectul modificărilor și completărilor la Codul civil, precum și la alte acte legislative conexe.

Proiectul modificărilor și completărilor Codului civil reprezintă un important pas înainte și un efort de amploare pe calea modernizării infrastructurii juridice naționale și aducerea acestora în linia celor mai moderne reglementări utilizate pe plan internațional, totodată ținând cont de problemele interpretării și aplicării redacției actuale a Codului civil.

În acest scop, au fost studiate și s-au ținut cont de ultimele evoluții legislative pe plan internațional și european și în special:

a) Proiectul Cadrului Comun de Referință (*Draft Common Frame of Reference*) al Uniunii Europene, dezvoltat de mediul academic din Europa, publicat în 2008;

b) Codul civil german;

c) Codul civil francez, inclusiv modificările operate prin Ordonanța nr. 2016-131 din 10 februarie 2016 de reformare a dreptului contractelor, a regimului general și a probei obligațiilor (*Ordonnance n° 2016-131 du 10 février 2016 portant réforme du droit des contrats, du régime général et de la preuve des obligations*);

d) Codul civil al Italiei; al Olandei; legile de drept privat ale Estoniei; noile coduri civile ale Cehiei (2014), Ungariei (2014), al Argentinei (2015);

e) noul Cod civil al României în vigoare din 1 octombrie 2011;

f) Codul civil al Federației Ruse, cu modificările operate prin reforma pusă în aplicare între anii 2013 și 2015;

g) dreptul european – în special directivele în materie de drept privat și al protecției consumatorilor. De asemenea, s-a luat în cont Proiectul de Regulament al Parlamentului european și al Consiliului privind Legislația europeană comună în materie de vânzare (*Common European Sales Law Regulation - CESL*), care însă nu a fost adoptat la nivel de UE.

Elaborarea și adoptarea Legii privind fondurile de pensii facultative de asemenea arminzează cadrul național de reglementare în domeniul pensiilor facultative la anumite directive și regulamente ale Uniunii Europene. În acest sens, proiectul Legii transpune prevederile:

- art. 7(2), art. 8, art. 9(2)-(3), art. 89, art. 90, art. 106, art. 108(1), art. 136(1), art. 137(2), 146(3), art. 151(3), art. 152 și art. 153 din Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 169 din 30 iunie 2017;

- art. 203, pct. 7 al Acordului de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 260 din 20 august 2014;

- pct. 3.4 și pct. 3.5 din Recomandarea Comisiei 2009/385/CE din 30

aprilie 2009 de completare a Recomandărilor 2004/913/CE și 2005/162/CE în ceea ce privește regimul de remunerare a directorilor societăților cotate, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 120 din 5 mai 2009;

- Directiva 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind drepturile consumatorilor, de modificare a Directivei 93/13/CEE a Consiliului și a Directivei 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivei 85/577/CEE a Consiliului și a Directivei 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 304 din 22 noiembrie 2011;

- Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 95 din 21 aprilie 1993;

- Directiva 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 mai 1999 privind anumite aspecte ale vânzării de bunuri de consum și garanțiile conexe, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 171 din 07 iulie 1999;

- Directiva (UE) 2015/2302 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind pachetele de servicii de călătorie și serviciile de călătorie asociate, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2011/83/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivei 90/314/CEE a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 326 11 decembrie 2015;

- Art. 1 – 10 din Directiva (UE) 2016/943 a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2016 privind protecția know-how-ului și a informațiilor de afaceri nedivulgate (secrete comerciale) împotriva dobândirii, utilizării și divulgării ilegale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 157 din 15 iunie 2016;

- Art. 1, art. 21 – 33, art. 35, art. 64 – 69, art. 71 – 73 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 201 din 27 iulie 2012;

- Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 177 din 4 iulie 2008;

- Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L

199 din 31 iulie 2007;

- Regulamentul (UE) nr. 650/2012 din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (în vigoare din 17 august 2015).

La fel, s-a urmărit o mai bună corelare cu regulile și principiile Convenției de la Viena privind contractele de vânzare internațională de mărfuri din 1980 (la care Republica Moldova este parte) și Principiile Contractelor Comerciale Internaționale, elaborate de către Institutul Internațional pentru Unificarea Dreptului Privat (UNIDROIT) (1994-2010).

Una din metodele modernizării este abrogarea și recodificarea legilor speciale care au același obiect de reglementare ca și normele existente în Codul civil:

- a) Legea nr. 198-XV din 15 mai 2003 cu privire la arenda în agricultură;
- b) Legea nr. 59-XVI din 28 aprilie 2005 cu privire la leasing;
- c) capitolele I și II privind contractul de asigurare din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări;
- d) Legea nr. 256 din 9 decembrie 2011 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii;
- e) Legea nr. 8 din 26 februarie 2016 privind drepturile consumatorilor la încheierea contractelor.

De asemenea, proiectul ține cont de ultimele evoluții legislative pe plan internațional și european și în special: a) Convenția de la Haga nr. 35 din 13 ianuarie 2000 privind ocrotirea internațională a adulților;

b) Convenția de la Haga nr. 30 din 1 iulie 1985 privind legea aplicabilă fiduciei și recunoașterea ei.

Proiectul de lege se înscrie în Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, aprobată prin Legea nr. 231 din 25.11.2011 (Monitorul Oficial nr.1-6/6 din 06.01.2012), potrivit căreia un domeniu specific de intervenție este crearea unui mecanism care ar garanta uniformizarea practicii judiciare și respectarea principiului securității raporturilor juridice (pct. 1.2.4).

Conform Strategiei, rezultatele scontate ale acestei intervenții sunt:

- un sistem clar, uniform și logic de contestare a hotărârilor judecătorești;
- mecanismul pentru asigurarea unei practici judiciare uniforme creat.

Potrivit Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2020” (aprobată

prin Legea nr. 166 din 11.07.2012, Monitorul Oficial nr.245-247/791 din 30.11.2012), una din priorități de dezvoltare este sporirea calității și eficienței actului de justiție și de combatere a corupției în vederea asigurării accesului echitabil la bunurile publice pentru toți cetățenii.

Strategia „Moldova 2020” evocă faptul că justiția în serviciul cetățeanului este viziunea împărtășită de toți actorii din domeniu și constituie schimbarea calitativă de care are nevoie abordarea reformelor în justiție. În finalitatea reformelor din domeniul justiției, justițiabilii vor beneficia de o justiție imparțială, calitativă, responsabilă și realizată în termene optime, cu zero toleranță față de corupție, pentru o dezvoltare durabilă a țării, iar sistemul justiției va oferi remedii efective pentru o dezvoltare economică inclusivă, pentru justiție socială și securitate umană.

În contextul priorității vizate, viziunea autorităților pentru 2020 este consonantă obiectivelor specifice expuse în Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, și anume implementarea unor măsuri prin al căror intermediu sectorul justiției ar contribui la crearea unui climat favorabil dezvoltării durabile a economiei.

1. STABILIREA COMPLEXITĂȚII ANALIZEI IMPACTULUI DE REGLEMENTARE

Criteriul	Punctajul (de la 1 la 3)
Nivelul de interes public față de intervenția propusă	2
Gradul de inovație al intervenției propuse	2
Mărimea potențialelor impacturi ale inițiativei propuse	2
TOTAL	6

Argumentarea/descifrarea succintă a punctajului atribuit:

1. Este un nivel de interes public mediu, corespunzător unor grupuri sociale distincte, restrânse, care nu reprezintă majoritatea societății sau o parte importantă a unui sector economic, deoarece noile reglementări conținute în proiectul Legii se vor aplica tuturor raporturilor juridice de drept privat. Prin urmare, noile reglementări prezintă interes pentru mediul de afaceri, instituțiile statului și pentru societate în general.

2. Proiectul de lege prevede intervenție cu unele inovații parțiale care ar putea schimba în parte mecanismele, cum ar fi cea de introducere a instituției

fiduciei sau o reglementare mai detaliată a registrelor de publicitate în care sunt înscrise drepturile asupra bunurilor imobile, dar și alte bunuri supuse înregistrării.

3. Adoptarea proiectului Legii ar putea fi afectată neesențial o parte mai mare a societății sau a unui sector economic, întrucât ea nu cuprinde o reformare profundă a domeniului, ci mai degrabă, o îmbunătățire a calității reglementării și introducerea unei mai mari coerențe regulatorii, care ar crea previzibilitate și uniformitate juridică.

2. DEFINIREA PROBLEMEI

Problema generală – situația justiției civile

Independența și corupția în sistemul de justiție al Republicii Moldova sunt percepute ca probleme fundamentale potrivit Transparency International's index CPI 2016¹ și Freedom Barometer 2017 al fundației germane pentru politică liberală „Friedrich Naumann”².

Potrivit Indicelui Statului de Drept al Proiectului Mondial de Justiției (World Justice Project Rule of Law Index Measures How Rule of Law³) la capitolul Justiție civilă Republica Moldova a ocupat locul 82 din 113.

Pe lângă factorul uman, un factor al acestei percepții negative îl constituie sistemul legislației private, care suferă de următoarele critici:

- contradicțiile interne între normele juridice;
- existența paralelismelor (reglementarea uneia și aceiași probleme juridice într-o multitudine de acte normative, uneori folosind terminologie diferită și instituit reguli diferite);
- lipsa reglementării coerente a unor instituții noi apărute în practică (cum ar fi contractul de investiție în construcția locuinței);
- reglementarea necalitativă, manifestată prin lipsă de rigoare juridică, reguli de joc negândite, interdicții nejustificate, lipsa protecției persoanelor vulnerabile în raporturile private, în special a consumatorilor și a întreprinderilor mici.

Având un asemenea instrument legislativ imperfect, este firesc că judecătorii ajung la soluții judecătorești contradictorii, iar justițiabilii se simt

¹ <https://www.transparency.org/country/MDA>

² <http://freedombarometer.org/country/moldova/199/2017>

³

https://worldjusticeproject.org/sites/default/files/documents/ROLIndex_2016_Moldova_eng%20%281%29.pdf

neauziți, neînțeleg și au suspiciuni de corupție, chiar și atunci când problema nu este una de corupție, ci de neprofesionalism judiciar sau de imperfecțiune legislativă.

Probleme particulare aferente desfășurării activității de întreprinzător

a) modul de administrare a persoanelor juridice de drept privat

Doar în decursul anului 2016 au fost înregistrate 2.573 cauze noi de insolabilitate. În marea majoritate a cazurilor există unele asemenea cauze denotă un eșec al managementului. Unul din factorii proastei administrări este lipsa unui cadru normativ avansat și detaliat privind obligațiile legale ale oricărui administrator de persoană juridică de drept privat și condițiile în care acesta poate fi tras la răspundere civilă, chiar în afara procedurii de insolabilitate.

b) modul de reorganizare a persoanelor juridice de drept privat

Unele dispoziții generale ale Codului civil privind reorganizarea persoanelor juridice de drept private sunt alinate la art. 7(2), art. 8, art. 9(2)-(3), art. 89, art. 90, art. 106, art. 108(1), art. 136(1), art. 137(2), 146(3), art. 151(3), art. 152 și art. 153 din Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 169 din 30 iunie 2017.

c) codificarea unor legi speciale care reglementează contractele comerciale sau de consumator

Proiectul de lege codificări unele legi speciale, însă nu schimbă fundamental structura sau concepția reglementării. Mai degrabă uneori este uniformizată terminologia și sunt excluse unele interdicții nejustificate. Cu precădere este vorba de:

- Legea nr. 198-XV din 15 mai 2003 cu privire la arenda în agricultură;
- Legea nr. 59-XVI din 28 aprilie 2005 cu privire la leasing;
- Legea nr. 256 din 9 decembrie 2011 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii;
- Legea nr. 8 din 26 februarie 2016 privind drepturile consumatorilor la încheierea contractelor.

d) adoptarea acquis-ului comunitar în reglementarea contractului de asigurare și contractelor privind pachetele de călătorie, precum și alinierea reglementărilor privitoare la contractul de transport la Convenția CMR (Convenția din 19 mai 1956 referitoare la contractul de transport internațional

de mărfuri pe șosele (CMR)).

Totodată, Nota informativă la proiect specifică problema rezolvată pentru fiecare nouă soluție juridică propusă prin proiect, notînd că nota informativă și raportul de evaluare a impactului de reglementare fac corp comun. Drept exemplu din nota informativă, putem invoca informația referitoare la amendamentele la regimul juridic al domiciliului persoanei fizice, prin introducerea conceptului de „reședință obișnuită” și „reședință temporară”. Astfel, nota informativă menționează, că în anumite cazuri poate fi dificil de stabilit reședința obișnuită a persoanei. Un astfel de caz poate apărea, în special, atunci când persoana a plecat din motive profesionale sau economice să trăiască și să lucreze într-un alt stat, uneori pentru o perioadă lungă, dar a menținut o legătură strânsă și stabilă cu statul de origine. Într-un astfel de caz, s-ar putea considera, în funcție de circumstanțele cazului, că persoana își are încă reședința obișnuită în statul său de origine în care s-a aflat centrul de interes al familiei sale și și-a desfășurat viața socială. Alte cazuri complexe pot apărea și atunci când persoana a trăit alternativ în mai multe state sau a călătorit dintr-un stat în altul fără a se fi stabilit permanent într-un anumit stat. În cazul în care persoana era cetățean al unuia dintre statele respective sau își avea toate bunurile principale în unul dintre acele state, cetățenia sa sau locul unde sunt situate bunurile sale ar putea constitui un factor special în evaluarea de ansamblu a tuturor circumstanțelor de fapt (a se vedea pct. (24) din Preambulul la Regulamentul (UE) nr. 650/2012).

Conceptul de „reședință obișnuită” trebuie delimitat de fostul concept „reședință” prevăzut de Codul civil, care este doar o locuință temporară sau secundară. Pentru a evita confuziile, conceptul a fost redenumit „reședință temporară”.

La art. 30 alin.(3) din Codul civil se instituie regula că stabilirea sau schimbarea domiciliului nu operează decât atunci când cel care ocupă sau se mută într-un anumit loc a făcut-o cu intenția de a avea acolo locuința principală. Dovada intenției rezultă din declarațiile persoanei făcute la autoritățile competente să opereze stabilirea sau schimbarea domiciliului, iar în lipsa acestor declarații, din orice alte împrejurări de fapt. Soluțiile se bazează pe art. 89 alin.(2) și (3) Cod civil al României.

Noul art. 30¹ prevede că până la proba contrară domiciliul sau reședința temporară a persoanei fizice se prezumă că se află la locul menționat ca atare în buletinul de identitate sau, după caz, în alt act de identitate prevăzut de lege. Aceasta este așadar o prezumție simplă care poate fi răsturnată prin orice mijloc de probă.

Termenul „ca atare” are sensul de „cu titlu de domiciliu”. Or, în actele de identitate pot fi indicate mai multe locuri, cum sunt locul nașterii titularului sau locul eliberării actului de identitate. Însă acestea nu indică domiciliul.

Sintagma „alt act de identitate” captează permisul de ședere, dar și alte acte care pot fi prevăzute de lege, din timp în timp. Scopul normei este să fie una de trimitere la legea specială și să acomodeze evoluția legii speciale.

Mai mult decât atât, Legea nr. 90 din 26.04.2012 cu privire la recensământul populației și al locuințelor din Republica Moldova în anul 2014, chiar definește conceptul de „reședință obișnuită” în scopurile recensământului.

Introducerea și explicarea acestei noțiuni are relevanță și pentru dispozițiile Cărții 4 din Codul civil, care stabilește că locul deschiderii moștenirii este locul ultimei reședințe obișnuite a defunctului. Nu în ultimul rând, normele conflictuale ale Cărții 5 urmează a fi modificate, și punctul de conexiune „domiciliul persoanei” schimbat prin „reședința obișnuită a persoanei”, în armonie cu normele conflictuale cuprinse în Regulamentele Bruxelles I și II ale UE, și tratatele internaționale, inclusiv cele arătate mai sus.

Criteriile de determinare a „reședinței obișnuite” se bazează pe pct. (23) din Preambulul la Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012. La fel, ele sunt consistente cu criteriile stabilite de Curtea de Justiție a Uniunii Europene prin hotărârea din 17 februarie 1977 în cauza nr. C-76/76, *Silvana di Paolo v Office national de l'emploi*.

Totodată, se menționează, că conceptul de domiciliu a fost, în principiu, egalat cu cel de reședință obișnuită. Ultimul deja este folosit de mai multe tratate la care Republica Moldova este parte, și anume:

- Convenția de la Haga privind conflictele de legislație referitoare la forma dispozițiilor testamentare din 5 octombrie 1961;
- Convenția de la Haga privind recunoașterea divorțurilor și separărilor legale din 1 iunie 1970;
- Convenția de la Haga asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii din 25 octombrie 1980;
- Convenție de la Haga asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale din 29 mai 1993.

Un alt exemplu este, că la moment legislația națională prevede termene foarte diferite – 3 ani pentru anularea hotărârilor adunării generale a acționarilor unei SA, pe când în cazul anulării hotărârii adunării generale a asociaților unui SRL, legea specială prevede un termen de 3 luni. Termenul propus de 6 luni este suficient de lung pentru a permite membrilor, asociaților, acționarilor să constate încălcarea drepturilor și să pregătească și să depună acțiunea, dar este suficient de scurt pentru a oferi certitudine terților și persoanei juridice de drept privat privind consolidarea hotărârilor adoptate cu unele vicii care pot provoca nulitatea relativă a hotărârii. Din aceste motive s-a instituit un termen de prescripție extinctivă uniform de 6 luni al acțiunii în nulitate relativă, similar cu cel pentru nulitatea reorganizării prevăzut de Directiva 2011/35.

Șirul exemplelor poate continua, însă considerăm că Evaluarea impactului de reglementare trebuie să sintetizeze problemele și obiectivele identificate prin nota informativă și să nu reprezinte o simplă transpunere a

notei informative în cadrul raportului de evaluare a impactului de reglementare.

3. STABILIREA OBIECTIVELOR

Obiectivele proiectului de lege sunt:

a) de a moderniza dreptul privat al Republicii Moldova, conform ultimelor tendințe europene și internaționale în materie, inclusiv prin ajustarea terminologiei „sucursală” și „filială” a persoanei juridice la terminologia folosită de Acordul de asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană din 27 iunie 2014 (art. 203 din acord), de legislația Uniunii Europene, de legislația României și a altor state a căror limbi oficiale sunt limbi romanice.

b) de a face legislația civilă mai exactă și mai previzibilă, inclusiv prin revizuirea regimului condiției suspensive sau rezolutorii care pot fi stipulate într-un act juridic, fiind corectată abordarea reglementării actuale: nu actul juridic este sub condiție, ci efectele sale sunt condiționate (total sau parțial);

c) de a reglementa mai bine drepturile personalității și limitele acestora,

d) de a proteja mai bine valabilitatea contractelor, inclusiv prin stabilirea criteriului clar de delimitare între nulitatea absolută și nulitatea relativă ;

e) de a responsabiliza administratorii persoanelor juridice de drept privat

f) în raporturile dintre profesioniști, sunt lărgite și clarificate limitele libertății contractuale, în special prin edictarea normei conform căreia dispozițiile Cărții 3 privitoare la conținutul contractelor se prezumă dispozitive, iar profesioniștii își pot amenaja liber raportul contractual, fiind diminuat riscul anulării clauzei la care ei au convenit;

g) recodificarea are ca obiectiv în primul rând excluderea, în măsura posibilă, a paralelismelor în legislația civilă, care, la rândul său, contribuie la aplicarea uniformă a legislației și ușurează sarcina practicienilor de cunoaștere a legislației civile;

h) stabilirea caracterului constitutiv al registrelor de publicitate prin trecerea de la caracterul declarativ la caracterul constitutiv al registrului de stat al transportului prin completarea Legii nr. 131-XVI din 7 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier.

4. IDENTIFICAREA OPȚIUNILOR

Impacturi negative ca urmare a intervenției statului la etapa elaborării AIR nu au fost identificate.

Pentru soluționarea problemei de reglementare a raporturilor civile, au fost identificate următoarele opțiuni:

Opțiunea 1 – „a nu face nimic”. A se vedea compartimentul 2 (Descrierea problemei).

Opțiunea 2 – modernizarea Codului civil și unor alte legi civile într-o manieră armonizată cu aquis-ul comunitar în domeniu și cu practica internațională.

Proiectul de lege este însoțit de Notă informativă, în care se descrie detaliat soluțiile adoptate de proiectul de lege, inclusiv cele care vizează nemijlocit desfășurarea activității de întreprinzător.

5. ANALIZA ȘI COMPARAREA OPȚIUNILOR

Alternativa	Posibilele avantaje	Posibilele dezavantaje
A nu face nimic	Lipsa costurilor	Lipsa uniformității în jurisprudența pe cauze civile Lipsa unei reglementări a obligațiilor și condițiilor răspunderii administratorilor persoanelor juridice Lipsa uniformității reglementărilor din domeniul reorganizării persoanelor juridice, transport, contractul privind pachetul de călătorie și asigurări cu aquis-ul comunitar și experiența internațională Situația în domeniu nu va avansa așa cum este descris în compartimentul „Definirea Problemei”.

Modernizarea Codului civil și unor alte legi civile într-o manieră armonizată cu aquis-ul comunitar a domeniu și cu practica internațională	Conformarea cu prevederile și recomandările Directivelor UE, cu tratatele internaționale în materie și cu experiența internațională Introducerea prevederilor privind libertatea contractuală permite crearea unui cadru legislativ care ar facilita încrederea în validitatea clauzelor contractuale, ar permite agenților economici o mai mare marjă de discerție și flexibilitate la definirea termenilor și condițiilor raporturilor comerciale, precum și va reduce numărul litigiilor de contestare a validității contractelor ori clauzelor acestora. Reglementare bazată pe norme și principii de progresive și care stabilesc un echilibru just între agenți economici și consumatori Promovarea încrederii în legislația civilă autohtonă și instanțele judecătorești autohtone. Garantarea un nivel înalt de securitate pentru participanții la circuitul civil și la dobânditorii de bunuri .	Implică necesitatea ajustării clauzelor standard ale agenților economici la eventuala noua terminologie prevăzută de proiect de lege. Necesitatea ajustării și imprimării formularelor standard în contractele privind pachetele de călătorie
--	--	---

Autorul analizei optează pentru Opțiunea 2, întrucât aceasta corespunde necesității îmbunătățirii legislației civile a Republica Moldova.

6. IMPLEMENTAREA ȘI MONITORIZAREA

Implementarea soluțiilor din proiectul de Lege și monitorizarea implementării lor va reveni actorilor din sistemul justiției: judecători, procurori, notari, avocați etc., precum și Ministerului Justiției.

Indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea și evaluarea opțiunii recomandate constau în îmbunătățirea calității actului de justiție și sporirea uniformității în interpretarea și aplicarea legislației civile.

7. CONSULTAREA

Proiectul a fost consultat public cu toți factorii interesați prin respectarea prevederilor Legii nr.239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. În acest sens, proiectul de Lege a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la directoriul Transparența decizională, secțiunea Proiecte de acte normative remise spre coordonare. De asemenea, este publicat pe platforma Particip.Gov.Md la adresa: <http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=4109>

În cadrul procesului de avizare au fost recepționate peste 400 de propuneri sau critici concrete privind proiectul, inclusiv de la mediul de afaceri, cum ar fi Asociația Băncilor din Moldova, Camera de Comerț Americană din Moldova, European Business Association Moldova, precum și bănci comerciale, societăți de asigurări luate individual etc. Toate au fost luate în cont pentru îmbunătățirea proiectului.

În zilele de 31 mai, 2 și 5 iunie 2017 Ministerul Justiției a organizat discuții publice pe marginea proiectului de lege, la care au participat numeroase autorități, asociații și persoane interesate, precum și care a fost difuzat și în mediul online.

Propunerile și comentariile, acumulate în urma acestor dezbateri au fost introduse în proiectul de Lege în măsura în care au fost considerate relevante și conforme obiectului de reglementare.

Anexe:

1. Nota informativă la proiectul de Lege.
2. Proiectul de Lege.